

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Mathematicus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

xime commemorando manifestat. Quod vero Junioni Capras immolare primus Hercules institue- rit, id ea de causa factum, quod alterius hostiæ sibi facta copia non fuerit, cum ei Deæ sacrificare vel- let, propterea quod sibi adversus Hippocoonta pugnantem adversa non esset, quæ res tangitur à Pausania libro 3. At Lacedæmonii Dianæ cognomento Corythalia sacrum in agris facientes, non nisi Caprarum carnes in opsonium adhibebant, neque aliud animal præter id huiusmodi sacris im- molari fas erat. Apud Xenophontem legas, Athenienses, quo tempore Persæ cum ingentibus co- piis Athenas deleturi in eorum fines invaserant, Dianæ votum fecisse, tot ille se Capras immolatu- ros, quot hostes occidissent.

ADULTERÆ CONJUGIS MARITUS. CAP. XIII.

Sumptum videtur ex Odys. lib. 1.

NEque illud inventum adeo novum est, ut nullam sapiat antiquitatem, quod hodie vulgo Ca- prum eum appellamus, qui conjugem habeat adulteram: erat enim & hoc apud veteres hiero- glyphicum, atque illud insuper adagium ferebatur in spurios, si de patre quispiam quaritaret, ut *μῆτις ὡς αἰεῖ*, responderent *Matris quippe, uti Capra, itidem*, utpote qui de patre incertum ferret, propterea quod Capellis nullum ducem pastores constituunt, ait Aristot. veluti suos Oribus Arie- tes, suos Bubus Tauros, & ita plerisque aliis. Caprarum siquidem natura instabilis, lubrica, atq; mo- bilis admodum est, quare Hædus in Caprilibus à matre tantum dignosci potest. Merito itaque vir, de cujus liberis uxor tantum possit inter noscere, Hircus appellatur, & *ἰεργυλῶμιως* per Hircum fi- gurabatur. Nam & Catullus in hanc sententiam, *Putere ceteros Hircos*, dixit. Quod vero sunt non illiterati viri, qui diciturum inde sumptum putant, quod Hirci suas femellas iniri facile patiuntur, etiam si coram spectaverint, ut quem notat Juvenalis cum dixit:

Doctus & ad calices vigilanti stertere naso:

aliter traditum ab Aliano legimus, qui sentire Hircos rivalitatis affectum testatur exemplo Gra- this pastoris Calabri cujus dormientis cerebrum Caper cornibus in eum incitatis eliserit, propterea quod deprehensus esset ab eo cum Capella quam amabat Venerea copula misceri: de quo Probus Georgicæ primo, sed, uti dictum fuit, copiosius Alianus. Rusticum enim & imperitum id genus hominum hac plurimum nequitia famosum invenias, unde jocus apud Theocritum:

Ἀπόλλων ὄνκα ἐσορῆταις μηκιδάας, οἷα Καπὼν, Apollus inscendi videat si quando Capellas, *Τάκας δὲ Φηλιμῶας, ὅτι ἔτραφεν αὐτὸς ἕγενθ.* Liquitur obitu, quod non Caper ipse creatus,

Beccum so- cabili anti- qui etymon-

Quod vero vulgo Beccum ejusmodi notæ hominem appellant, quippe cui conjunx sit adultera, at- que etiamnum animal hoc ita vocitent, antiquissimam esse dictionem, in Græcorum habetur com- mentariis. Apud historicos enim legere est: Psalmetichum Ægypti Regem Phrygiorum antiquita- tem, de qua magna inter Phrygas & Ægyptios contentio fuerat, in Ægyptiacis pueris humano om- ni consortio inhibito educatis, eo argumento deprehendisse, quod ex suaapte Bec pronunciarent, quæ vox proprie Caprarum & Hircorum est, eoque vocabulo Phryges panem appellarent. Rostrum vero avium plerisque nunc Italiæ locis, olim vero tota Gallia Beccum nuncupabatur, & beccare passim pro mordere decerpere dicitur. Quasi vero fuerint primitus homines à Capris enutriti, naturaq; ipsa vocem enunciare docuerit, quæ ad alimoniam magis necessaria videretur, id honoris Phrygibus adjudicatum, ut antiquissimi omnium haberentur. Quaque ratione balantes Oves, & latrantes Canes appellamus, eadem illi beccos Hircos vocavere.

DE ORYGE. CAP. XIV.

Observatio Mathematica Ægyptiorum de Oryge.

INter minores Ægyptiis greges Oryx est, quem nonnulli Caprarum adscribunt generi. Hunc lex omnibus animalibus solum adverso pilo esse authores tradunt.

MATHEMATICUS. CAP. XV.

PER hoc animal pictum aut sculptum, Mathematicum hominem hieroglyphicè intelligebant: siquidem Ægyptii, cum Sothen astrum illud suum, quam nos Caniculam appellamus, magno cultu

A cultu prosequeremur, idque die, quo præcipue oriretur, solliciti admodum essent animadvertent, Orygem sideris ejus ortum sentire, atq; etiam clamore edito significare, quasi vel ortum nunciet, vel salvere jubeat. Sedenim eo tempore quo astrum illud oritur, ajunt Capras omnes, quotquot Ægyptus habet converfas ad ortum prospicere, peractamq; ita revolutionē cum fide fieri exploratam, consentireq; in id Mathematicorum supputationes. Quinetiam, ut nonnulli alii tradunt, Oryx stat contra, contueturq; stellam, ac, veluti numen a deſe ſentiat, procumbit adorabundus: quare primas illi partes in hujusmodi significato tribuere, cum *συνπρόθετα* tam insignis cum eo fidere animal moveret, & ea viderent ab eo deprehensa, quæ longa mortalium studia non nisi multarum ætatum successu & observationibus per manus traditis, conſequi potuere: cœli motu præsertim assidue variante, quadamque veluti trepidatione vacillante.

SOBRIETAS. CAP. XVI.

Habet & id temperaturæ cum Sirio, quod velut ille *sitim semper affert mortalibus* (ut Maro dixit) *Æneid. lib. 10.* *agrīs*, hic assiduam, imo perpetuam sitim præfert, & ex natura loci potu omnino caret. Quare virum perpetuo sitientem, imo dixerim ego maxime sobrium, per hujus animalis effigiem significabant: quin & remedia sitientibus ex eo comparabant, liquore quodam in ejus corpore hautus saluberrimi reperto.

DE OVE. CAP. XVII.

Ovis nunc perse quar significata, verum ea non tam ab Ægyptiis, quam ab Hebræis & Græcis authoribus desumpta, quibus nonnulla etiam addemus à Romanis accepta: trahet vero secum hæc dictio Agnum simul & Arietem.

STULTITIA. CAP. XVIII.

In primis autem significatum illud super Ove comperi ut ex ejus simulacro stultitia significaretur: nam usurpatione vulgi Ovis cognomento insipientes appellantur, in quos adagium etiam fertur, *ωρεσθησθε βίβη θυ*. De foecordia vero stoliditateque animalis illud in ore omnium, *ωρεσθησθε θυς*, *Inſtar Ovis*, Latini dicunt, quod more Ovium Græci Et Aristophanes, Vespis, ad hujusmodi stoliditatem respiciens, considerē ait ovillum pecus in concilio. Quare Accius in somnis ponit ovillum fœtum in Tarquinium, concitatum, tanto vero impetu arietantem, ut Regem solo profrenat, quod Brutum indicabat, quem Tarquinius hebetem æque ac pecus esse putabat, nomine etiam ex re, quæ simulabatur indito, cum tamen is pectus egregie sapientia munitum gereret. Sed & Fabius Maximus, quod ab ineunte ætate aliquanto hebetior videretur, quietemque & taciturnitatem adamaret, neque ad capessendas disciplinas promptitudine aut docilitate ulla præditus esse judicaretur, magnamq; de se torporis & insipientiæ suspicionem apud domesticos concitasset, Oviculæ cognomento appellatus est. Porro autem in sacris, cum Ovem offerre Deo admonemur, expertes rationis motus insipientesque cogitationes, & quæcunque per imprudentiam peccavimus, corrigere jubemur, ut admonet Cyrillus: sed longe plenus Origenes. Hinc *προβουλον* appellavit Diogenes virum quendam indoctum, sed splendide vestitum. Nam & proverbium illud, uti superius, *Oviles mores*, de iis qui minimum ingenio valent dictum invenias. Divinæ etiam literæ plerisque locis homines divinæ institutionis expertes, indoctilesque nunc Oves, nunc pecora nuncupant, quod in contemplationis sublimitatem suspicere nequeunt: sed cum soli sint voluptati dediti, ea imitantur animalia, quæ, ut Græci est nominis etymologicum, *ψαλ. 36.*

Oviculæ mores.

D cunq; per imprudentiam peccavimus, corrigere jubemur, ut admonet Cyrillus: sed longe plenus Origenes. Hinc *προβουλον* appellavit Diogenes virum quendam indoctum, sed splendide vestitum. Nam & proverbium illud, uti superius, *Oviles mores*, de iis qui minimum ingenio valent dictum invenias. Divinæ etiam literæ plerisque locis homines divinæ institutionis expertes, indoctilesque nunc Oves, nunc pecora nuncupant, quod in contemplationis sublimitatem suspicere nequeunt: sed cum soli sint voluptati dediti, ea imitantur animalia, quæ, ut Græci est nominis etymologicum, *ψαλ. 36.* *vellus mureum.* *Ovis in sacris hieroglyphicum.*